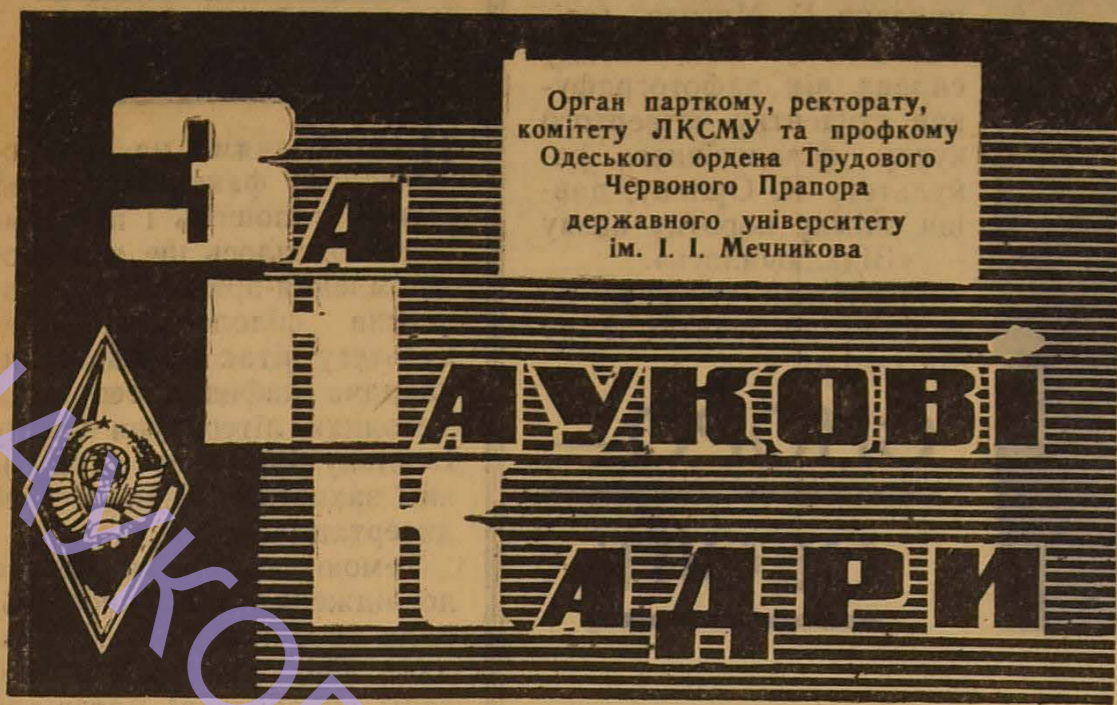

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату,
комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового
Червоного Прапора
державного університету
ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ
XXXIV

№ 38 (949)

19 ГРУДНЯ

1968 р.

Ціна 2 коп.

СКОРО- СЕСІЯ!

КОЖНИЙ день наближає нас до відповідального періоду університетського життя — до зимової екзаменаційної сесії.

В нинішньому році сесія проходить в умовах, коли по всій нашій країні все більш широко розмаку набирає підготовка до 100-річчя від дня народження В. І. Леніна. Радянські люди сповнені прагненням зустріти цю знаменну ленінську дату новими успіхами, новими зверненнями на благо Батьківщини. Тому вони трудяться сьогодні краще, ніж вчора, а завтра — краще, ніж сьогодні.

В змаганні за гідну зустріч 100-річчя від дня народження В. І. Леніна включилися і наші студенти. Вони, беручи участь в ленінському огляді студентських груп, взяли на себе високі зобов'язання. Зимова екзаменаційна сесія — важливий етап на шляху до виконання цих зобов'язань. Ось чому до кожного заліку, до кожного іспиту треба ретельно готуватися з тим, щоб скласти їх якомога краще.

Часу на розкачування немає. Сесія — не за горами. На третьому та четвертому курсах історичного факультету вона розпочнеться 2 січня, на філологічному, механіко-математичному, фізичному, юридичному факультетах і на факультеті романо-германської філології — 6 січня. В цей же день складатимуть іспити студенти третього і четвертого курсів хімічного, третіх, четвертих і п'ятих курсів біологічного та геолого-географічного факультетів. А декількома

днями пізніше сесія прийде і до останніх студентів наших факультетів.

Приблизно в той же період починається екзаменаційна сесія для багатьох студентів вечірнього та заочного навчання.

Зимова екзаменаційна сесія проводитиметься у суворій відповідності з вимогами «Положення про курсові іспити та заліки у вищих учбових закладах СРСР». Тому на студентських зборах, присвячених підготовці і проведенню сесії, треба знову розповісти про це «Положення», а зі студентами-першокурсниками детально вивчити його.

Важливу роль в ці дні повинні зіграти партійні та комсомольські організації факультетів. Треба потурбуватися, щоб особливо плідотворно йшла самостійна робота студентів, щоб була налагоджена товариська взаємодопомога, постаратися разом з кафедрами зробити так, щоб не було зривів консультацій та іспитів, щоб вони проводились точно за розкладом.

В ці дні всі лабораторії, кабінети студентська бібліотека, читальний зал наукової бібліотеки будуть, відповідно з наказом ректора, працювати щоденно з 9-ї до 23-ї години, а по неділях — до 17-ї години. Студентам слід використати це, готуючись до іспитів.

Скоро — сесія! Зустріти її у всеозброєнні знань, скласти щонайкраще іспити, високою успішністю в навчанні ознаменувати підготовку до ленінського ювілею — ось до чого повинен прагнути кожен наш студент.

ВОНИ ВІДЗНАЧЕНІ ПРЕМІЯМИ

НЕЩОДАВНО група наших студентів за високі успіхи в навчанні, активну наукову і громадську роботу наказом ректора університету нагороджені грошовими преміями в розмірі місячної stipendії.

Преміями відзначені: студенти С. Колесник та Л. Харитонова (фізичний факультет), Л. Гриценко, Ю. Сосін (філологічний факультет), С. Петров, Н. Титаренко (біологічний факультет), В. Сибуряев (юридичний факультет), В. Сулько, С. Заремба (історичний факультет), В. Зюльде, В. Жмур (геолого-географічний факультет), Г. Шапіро, Л. Хіміч (факультет романо-германської філології), Н. Котоній, Н. Контовський, Т. Зенькова (механіко-математичний факультет), Л. Єлісеєва, Л. Колот (хімічний факультет).

Поздоровляючи цих студентів з преміями, бажаємо їм нових успіхів у зимовій сесії, що наближається.

18 ГРУДНЯ О 10-й ГОДИНІ РАНКУ В СЕСІЙНОМУ ЗАЛІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР РОЗПОЧАЛА РОБОТУ ЧЕТВЕРТА СЕСІЯ ПАРЛАМЕНТУ РЕСПУБЛІКИ.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ СЕСІЇ:

1. ПРО ДЕРЖАВНИЙ ПЛАН РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНСЬКОЇ РСР НА 1969 РІК.

2. ПРО ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ УКРАЇНСЬКОЇ РСР НА 1969 РІК І ПРО ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНСЬКОЇ РСР ЗА 1967 РІК.

3. ПРО УТВОРЕННЯ ПОСТІЙНОЇ КОМІСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР У СПРАВАХ МОЛОДІ.

4. ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ УКАЗІВ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР.

РОБОТА СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР ТРИВАЄ.

В МОСКВУ, НА КОНКУРС

НАУКОВІ РОБОТИ НАШИХ СТУДЕНТІВ
ВІДЗНАЧЕНІ РЕСПУБЛІКАНСЬКИМИ
ДИПЛОМАМИ

В КИЄВІ відбулась республіканська студентська конференція з проблем суспільних наук. Серед учасників конференції, що приїхали з Одеси, були і студенти нашого університету В. Глибишин, М. Головатий, Г. Орлов, Н. Мірошніченко та Г. Перемот.

Наукові роботи наших студентів, яким присуджено перші місця на обласному конкурсі, були відзначені і на республіканському огляді-конкурсі.

Так наукова робота студента історичного факультету В. Глибишина на тему «Комуністи і комсомольці Одеського державного університету в боях за Батьківщину у Великій Вітчизняній війні 1941—1945 рр.» відзначена дипломом першого ступеню. Її автора ЦК ЛКСМУ та МВССО УРСР нагородили також іменним годинником.

Наукова робота М. Головатого на тему: «Економічне становище американської молоді» відзначена дипломом другого ступеню. Такої ж нагороди удостоєний Г. Орлов за роботу на тему: «Ленінські принципи зовнішньої політики СРСР».

Роботи студентів-юристів Г. Перемот та Н. Мірошніченко відзначені дипломами третього ступеню.

Наукові роботи В. Глибишина, М. Головатого, Г. Орлова, Г. Перемот та Н. Мірошніченко направлені до Москви, на Всесоюзний огляд студентських наукових робіт, присвячений 100-річчю від дня народження В. І. Леніна.

ЗУСТРІЧ В УНІВЕРСИТЕТІ

НА ЗАПРОШЕННЯ ЦК КПРС до Радянського Союзу приїхав заступник завідуючого відділом пропаганди ЦК Соціалістичної Єдиної Партії Німеччини Гейнц Пудер.

Після відвідання Москви та Києва Гейнц Пудер прибув до Одеси.

Відвідав Гейнц Пудер і наш університет. У великому актовому залі відбулась його зустріч з професорсько-

викладацьким складом та студентами. Гість з братньої соціалістичної країни розповів учасникам зустрічі про особливості, форми та методи ідеологічної роботи СЄПН в умовах загострення ідеологічної боротьби між соціалізмом та імперіалізмом, а також відповів на численні запитання учасників зустрічі.

Виступ та відповіді Гейнца Пудера були вислухані з великим інтересом і неослабною увагою.

Тепло прощалися присутні на зустрічі з гостем з НДР.

На фото: виступ Гейнца ПУДЕРА перед викладачами та студентами університету.

В ПОЛІ ЗОРУ НАРОДНОГО КОНТРОЛЮ

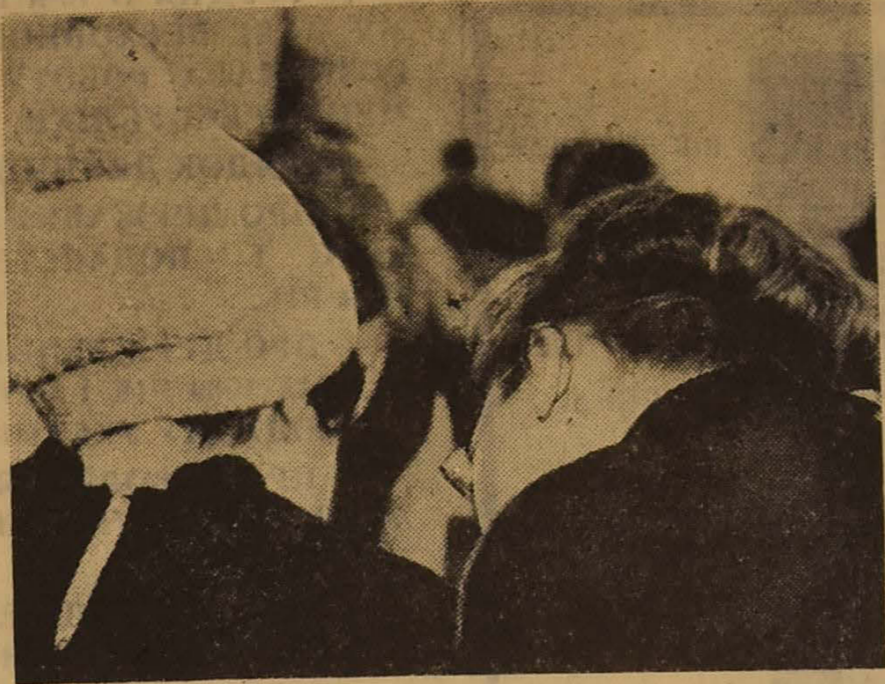
ДНЯМИ відбулось чергове засідання університетської групи народного контролю. На засіданні, крім організаційних питань, скерованих на зміцнення секторів групи, обговорювався план роботи на найближчий час.

Зараз у полі зору групи народного контролю перебуватиме закінчення будівництва гуртожитку для студентів по вулиці Довженка, № 5 і організація праці та створення умов для успішного завершення першого семестру.

Співробітники, студенти та викладачі можуть звертатися з пропозиціями, побажаннями у партком щодня з 15-ї до 17-ї години до чергових групи народного контролю.

КОРОТКО

НА ЮРИДИЧНОМУ факультеті відбулись відкриті партійні збори, присвячені підсумкам жовтневого Пленуму ЦК КПРС і листопадового Пленуму ЦК КПУ.

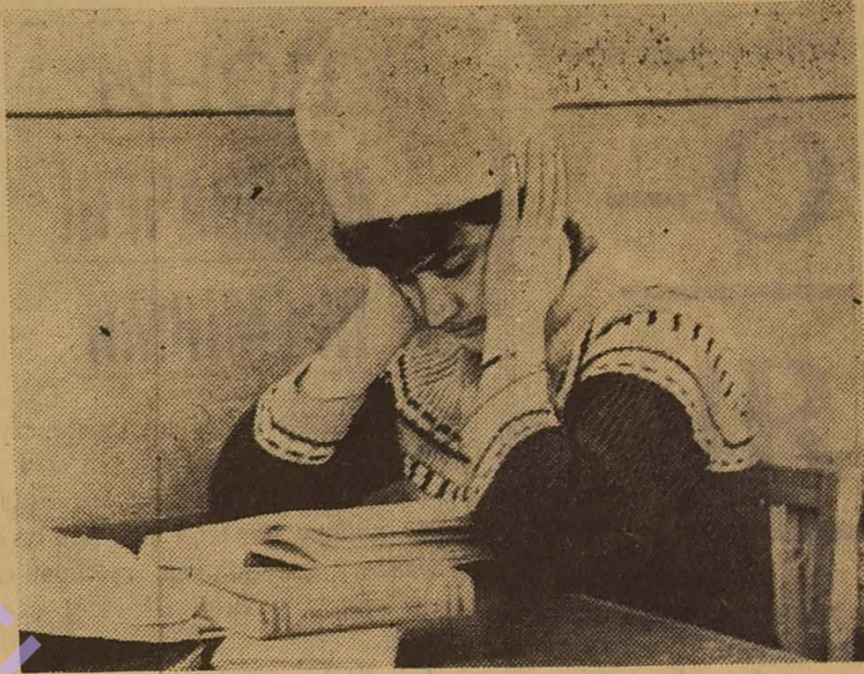

СКОРО— СЕСІЯ!

ТАК, наближається сесія. Її вимогливий клич вже чують в нашому університеті всі.

Серйозними, зосередженими стали студенти. Вони все частіше приходять в читальні зали, в кабінети, в лабораторії.

Ось схилилось двоє над підручниками. «Одна голова добре, а дві — ще краще» — так назвав свій

фотоетюд наш фотокореспондент Г. Мягков. (знімок зліва). На знімку справа він зафотографував студентку четвертого курсу філологічного факультету К. Орлову, давши знімку коротку назву — «Відключилась».

Готуються студенти до заліків, до іспитів. І це зрозуміло:

СКОРО— СЕСІЯ!

РЯДИ НАУКОВЦІВ ПОПОВНИЛИСЬ

ЦИМИ днями на філологічному факультеті серед інших оголошень і повідомлень появилось ще одне повідомлення-привітання: «Коллектив філологічного факультету вітає старшого викладача кафедри теорії та методики літератури Олену Іванівну Розанову з успішним захистом кандидатської дисертації».

Темою свого наукового дослідження О. Розанова обрала творчість нашого земляка Юрія Олеші. В дисертації використані матеріали з особистого архіву письменника, висвітлені питання жанрової своєрідності та художньої майстерності письменника, особливості його творчої манери тощо.

Офіційні і неофіційні опоненти дали високу оцінку дисертації. В Києві вчена рада відділення суспільних наук АН УРСР одностайно прийняла рішення про присудження О. І. Розановій вченого ступеня кандидата філологічних наук.

Коллектив університету поздравляє О. І. Розанову з успішним захистом дисертації і бажає їй нових творчих успіхів.

ІНТЕРЕСНЕ ЗАСІДАННЯ

— У кожного слова своя доля, кожне має свою весну і свою осінь, — так відкрила засідання мовознавчого гуртка на філологічному факультеті студентка четвертого курсу українського відділення Валя Смаровоз. Її підтримала Таміла Феденюк.

Багато нового і цікавого почули члени гуртка про історію слів. Одні з них розширювали своє значення на протязі розвитку мови, інші — звужували. Основну увагу дівчата звернули на іншомовні слова, які давно вже вважаються істино українськими. Особливо сподобалось студентам трактування слів: «канікули» та

«вакації». Адже вони не так далеко, скоро вже і зимова сесія. Жваве обговорення доповідей свідчило про захоплення гуртківців рідною мовою, гордістю за неї і прагнення довідатись про неї якнайбільше.

А ось за столом — новий доповідач. Як живі перед нами постають герої Коцюбинського з його твору «Фата моргана». Ось Маланка у постійному русі, в повсякденній боротьбі за землю, Андрій зі своєю фабрикою, закохана Гафійка.

— Коцюбинський — майстер діалогів, — говорить Неля Поляк. — В діалогах основним завданням його було зберегти індивідуальну неповторність персонажів. Людина привертала увагу Коцюбинського своїм комплексом переживань, поглядів, уподобань.

З зачитаних уривків постають перед нами герої твору разом з якими жив і переживав автор, в душі яких він вклав весь свій талант.

Керівники гуртка Володимир

Петрович Дроздовський та Федір Явдокимович Ткач задоволені.

— Давно не було в нас такого інтересного засідання, — говорить Ф. Я. Ткач, — а ось появились любителі мови, ентузіасти своєї справи і сам я з задоволенням слухаю їх.

Шлях в науку — через наукові гуртки. Мовознавчий — один з них.

Приходьте до нас, не пожалкуйте. Ви почуете багато інтересного.

В. ЧУМАК,

студент філологічного факультету.

ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

НА ДОПОМОГУ МОЛОДИМ ВИКЛАДАЧАМ УНІВЕРСИТЕТУ

КОЛЛЕКТИВ студентів буває міцним і дійовим лише тоді, коли всі його члени не тільки ідейно чи психологічно зв'язані між собою, а й коли їх єднає практична діяльність, коли кожен виконує доручення студентського чи комсомольського колективу.

Активний член колективу в нашій уяві — це той студент, який має постійне доручення колективу і сумлінно його виконує. Не мож-

на вважати активістом того, який лише на зборах виступає, а в конкретній повсякденній праці нічого не робить для колективу. Досвідом доведено, що студенти,

інтереси починає поєднувати з інтересами колективу.

Хочу звернути увагу на одну недоречність. В практиці дуже поширеним є визначення доручення

ПРО ГРОМАДСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

які постійно беруть участь у громадській діяльності і сумлінно виконують доручення колективу, глибше розуміють життя, мають більш широкий ідейний і політичний кругозір. Крім того, виконання громадських доручень дає студентові можливість набути важливіших якостей — уміння розуміти людей, вміло працювати з ними. А це, як відомо, дуже потрібно для фахівця з вищою освітою.

Відомо також, що практична діяльність за дорученням комсомолу або колективу допомагає усунути певні недоліки в характері чи поглядах студента. Часто так буває, що він і сам не помічає, як позбувається елементів індивідуалізму або уособленості, а свої

колективу як навантаження. Термін «навантаження» не відповідає ідейному змісту і педагогічній суті громадського доручення. І психологічно така термінологія інколи дезорієнтує людину: дістав навантаження, потрібно його якнайшкороше позбутись. Доручення може бути постійним, наприклад, виборним, і тимчасовим, але воно є необхідним для члена колективу.

Громадська діяльність як метод виховання вимагає правильного педагогічного підходу і гнучкої методики. Передусім найбільш суттєвим є те, як студент, комсомолец ставиться до виконаного доручення. А залежить це від того, чи відповідає доручен-

ня особливостям і можливостям студента чи ні. Практика виправдовує індивідуальний підхід до визначення громадських доручень. Завдання, недоступні студентові за своїм характером, як правило, дають відємний виховний ефект. І колектив терпить, і особа теж.

Ми провели опитування студентів. Було з'ясовано, які конкретні громадські доручення найбільше задовольняють студентів. Виявилось, що найбільший процент позитивних відповідей стосується читання лекцій для населення («Боязко, але цікаво», «Приємно, коли тебе слухають і запитують») і виконання виборних обов'язків — комсомольських і профспілкових.

Матеріали опитування свідчать про те, що доручення, які мають найбільш виразний суспільний напрям і дають користь іншим, викликають інтерес у студентів і мають найбільший виховний ефект.

Важливе значення для виховання студентів університету мають громадські педагогічні доручення. З досвіду ми знаємо, що коли сту-

дент за дорученням комсомольської організації працює в школі вожатим або керує учнівським гуртком, виступає з лекціями перед учнями старших класів чи на зборах батьків, він набуває дуже цінних якостей, потрібних для педагога і вихователя.

Ще одне міркування. На досвіді ми переконались, що хоч студенти і комсомольці мають суттєві індивідуальні відмінні і кожен з них виявляє власні нахили, що потрібно враховувати, в колективі немає жодної особи, котра не була б здатною виконувати певне громадське доручення. Отже, педагогічно буде правильним, коли ми будемо залучати до громадської діяльності всіх студентів за їх нахилами і можливостями.

При такому підході громадська діяльність студентів перетворюється в один з важливих методів комуністичного виховання фахівця у вищій школі.

Доцент І. КОБИЛЯЦЬКИЙ,
завідуючий кафедрою педагогіки.

ПОРУШНИКАМ ДИСЦИПЛІНИ — БІЙ!

ХАЙ нікого не бентежить такий заголовок. Справа йтиме саме про те, з чим ми ще зустрічаємось в нашому щоденному житті і на що іноді мало звертаємо уваги.

Користуючись правами, не забувай про обов'язки! Ця аксіома взагалі не повинна вимагати ніяких ускладнень щодо суті свого змісту. Здається, прочитав один раз, затамив — то й годі, і нічого більше до цього повертатись. Але повертатись, виявляється, треба. Бо не всі ще студенти засвоїли зміст коротенької фрази. Власне кажучи, суть слова «право» розуміють всі, але коли справа стосується обов'язків...

Не варто звертатись до етимології цього слова. Можна лише вказати, що воно давнього походження. Очевидно, ще в сиву давнину люди чудово розуміли його зміст. А от як це слово деякі студенти тлумачать зараз?

Про це можна довідатись, прочитавши кілька рядків з наказів ректора нашого університету. Ось, наприклад, наказ № 2577. У четвертому параграфі ми читаємо буквально таке: «Студентам четвертого курсу історичного факультету Ю. Думничу та Ю. Жукову за порушення трудової дисципліни (самовільний виїзд додому під час педагогічної практики) оголосити сувору догану».

Дивне, незрозуміле явище. Ні для кого не секрет, що педагогічна практика — це, без перебільшень, один з найважливіших компонентів життя і творчої діяльності студента під час навчання в університеті. Це ж генеральна репетиція перед початком самостійного шляху. І якщо вона зривається таким безглуздом вчинком, то чого слід чекати далі? Чи можна сподіватись, що складна і відповідальна професія педагога, яка чекає в недалекому майбутньому молодого фахівця, буде підвладна йому?

Але, можливо, це поодинокий факт? На жаль, ні. Студенти четвертого курсу того ж історичного факультету Л. Іноземцева, В. Калашніков, С. Матвеев, Н. Ярош пішли ще далі своїх товаришів. Вони не тільки зірвали педагогічну практику, самовільно поїхавши в цей час додому, а й не з'явилися на підсумкову конференцію з педагогічної практики.

І як результат — справедливе покарання — позбавлення стипендії.

З кожним днем наближається зима сесія — відповідальна й важлива пора в житті студентів. Аудиторії помітно поживавшали. Студенти намагаються в ці останні передсесійні дні надолужити прогнане. І це цілком закономірно. Проте, так роблять не всі. Наприклад, студенти третього курсу геолого-географічного факультету Ю. Галкін, Н. Дев'ятов, В. Тітовський вважають за краще ще трошки «погуляти» — пропустити заняття. Навряд чи доведуть до

добра такі прогулянки, бо догана, яку одержали вищезазначені студенти, — це лише «квітки». А «ягідки» можуть позначитись на результатах зимової сесії.

Наведені факти — не всі ті порушення громадської і трудової дисципліни, які ще мають місце в стінах нашого університету. І нехай вони будуть суворим попередженням всім іншим порушникам, поки що безіменним.

Ми давно вже звикли до того, що історичний факультет завжди був правофланговим серед факультетів нашого вузу. І ми сподіваємось, що комсомольська організація істориків зуміє зробити належні висновки з цих, м'яко кажучи, негідних вчинків своїх товаришів. Ми сподіваємось, що повз цього не пройнуть і комсомольська організація геолого-географічного факультету, а також комсомольські організації інших факультетів, про яких мова сьогодні не йшла, але на яких мають місце подібні факти.

Л. ПЕЛЬЦМАХЕР,
завідуючий комсомольським відділом «ЗНК».

ДАЛЕКЕ І БЛИЗЬКЕ

МИ БАЧИЛИ небо з близька. І чим вище літак підіймався, тим сильніше калатало наше серце.

І враз обличчя стали серйозними. Страху не видно. І ось вітер шуганув у відчинені двері. Перший парашутист відштовхнувся з силою від літака. Його загойдало, закрутило і, нарешті, висота взяла в свої могутні обійми білу легеньку пухинку. Швидко наближався зелений оксамит землі, але голубий шовк неба був як і раніше близько. І ось всі на землі. Складають парашути.

Поряд зі мною стоять одинадцять в касках. Ми — люди різні. Вони вчаться в політехнічному, технологічному інститутах, я — в університеті. Але нашу долю ми назавжди зв'язали з небом. Ми — займаємось парашутним спортом. Ми закохані в далеке, але разом з тим і близьке небо. Воно гартує людей, робить їх серйозними, мужніми, справжніми патріотами Батьківщини.

В. БОГАТ,
студентка першого курсу філологічного факультету.

НЕ ПРОСТО ЛЕКЦІЯ...

ЦЕ БУЛА просто лекція. Студенти-філологи українського відділення як завжди сиділи в аудиторії. Як завжди перед ними лежали конспекти. Як завжди, вони слухали. Але цього разу слухали надзвичайно уважно, захоплені, зачаровані, напружені...

Линули чисті, дзвінкі, мов весняні струмочки, звуки... Вони наповнювали аудиторію, розбивали тишу коридорів, виплескувались на вулицю.

Студенти не відривали очей від невисокого чоловіка з задумливим обличчям, який легенько торкався струн кобзи. Потім він заспівав. І всі приникли. Від його співу розступилися стіни аудиторії і перед студентами поставала Україна. Велична, могутня, вона через століття розповідала про свою боротьбу, про своїх незабутніх героїв — Максима Залізняка, Олексу Довбуша, Бондарівну, Сава Чалого.

Чоловік співав. Спалахувало полум'я у Турбях, в інших селах, в містах. Грізний народ піднімався на весь зріст, розриваючи кайдани. І линули, линули пісні-думки, западаючи у молоді душі. Потім були запитання, пояснення викладача доцента П. Т. Маркушевського. І знову гучні пісні відомого українського кобзаря Єгора Мовчана, якого запросили на лекцію з українського фольклору. Студенти просили проспівати ще і ще. Він співав. І ці пісні назавжди вкарбуються в їх пам'ять...

Ні, це була не просто лекція...

Л. БЕЛОЗЬОРОВА.

НАШ КАЛЕНДАР

УКРАЇНСЬКИЙ БАЙКОПИС

Євген Павлович Гребінка — видатний український письменник. Творчість його відіграла важливу роль у становленні нової української літератури.

Народився Є. П. Гребінка на Полтавщині в сім'ї дрібного поміщика. Закінчив Ніжинську гімназію вищих наук. З 1834 року жив у Петербурзі, співробітничав у журналах і збірниках.

Творчість письменника багата й різноманітна: вірші, поеми, повісті, оповідання. Та найціннішою частиною його художньої спадщини є байки, що були видані в 1834 році під назвою «Малоросійские приказки».

Є. Гребінка в своїх творах-байках вістря сатири спрямовує проти окремих пороків царсько-поміщицького ладу, хижацтва царських суддів сваволі поміщиків, хазяриництва чиновників, некультурності.

У байках Є. Гребінки колоритно відображено природу України, побут і звичаї українського на-

роду. Поет часто вживає українські народні приказки, звороти, що посилює реалістичність байок. З ліричних віршів письменника більшість написані російською мовою, в романтичному дусі. Деякі з них — переспіви народних пісень.

Під впливом критичних статей В. Г. Бєлінського в творчості письменника все виразніше почали з'являтися елементи критичного реалізму. Деякими прозовими творами Гребінка приймає до гоголівського напрямку в літературі.

Літературна творчість Є. П. Гребінки є яскравим виявом нерозривного зв'язку братніх української і російської культур. Крайні твори письменника пройняті співчуттям і любов'ю до народу. Вони належать до класичної літературної спадщини українського народу.

Є. П. Гребінка помер у Петербурзі 15 грудня 1848 р. Тіло його було перевезено і поховано в селі Мар'янівці біля Пирятини.

ЗАЦІКАВЛЕНА РОЗМОВА

СТУДЕНТИ ОБГОВОРЮЮТЬ ФІЛЬМ «ДОЖИВЕМО ДО ПОНЕДІЛКА»

Кінострічка «Доживемо до понеділка» режисера Г. Полонського викликала жвавий інтерес у широкій аудиторії. Вдала постановка, добре зіграні ролі, своєрідність у розкритті теми — все це привернуло увагу студентів фільмаку. І тому виникла потреба говорити про ті проблеми, які порушуються у кінофільмі.

У великому актовому залі зібралась чимала аудиторія. Почалась зацікавлена розмова про те, яким має бути вчитель, і як це вирішується у щойно проглянутому фільмі. Темою дискусії стали також питання про правду, чесність, справедливість, високу культуру людини з вищою освітою.

Декан факультету, доцент Анатолій Андрійович Жаборук, на початку дискусії підкреслив роль вчителя-вихователя, навіши приклади з історії Вітчизняної війни, коли численні зарубіжні експерти твердили, що війну виграла і радянська школа, і радянський вчитель.

— Ми не просто дивилися фільм. Ми жили разом з героями-учнями, жили їх життям, — говорили першокурсники.

Першокурсники — це вчорашні учні. В їх пам'яті ще зримо постають події недалекого минулого, коли вони ось так, як герої фільму, сиділи за шкільною лавою, сперечалися, шукаючи істину.

Студенти-старшокурсники твердять, що найважливіші і найпотрібніші фактори у вихованні молоді людини — це висока культура вчителя, відмінне знання свого предмету, широкий круго-

зір, справедливість. Вони вже з іншої точки зору сприйняли фільм. Їх увага більше була зосереджена на поведінці старшого покоління — вихователів, тих, ким вони стануть в недалекому майбутньому.

Все, що було сказано на цьому інтересному, збудженому обговоренні, свідчить про те, що фільм нікого не залишив байдужим. А це головне.

Напевне, після диспуту у багатьох студентів з'явилися нові думки, прагнення внести самому якомога більше у справу виховання людини.

Текст А. ПАНЬКОВА.

НА ФОТО: студенти-філологи під час обговорення фільму «Доживемо до понеділка».

Фото Г. МЯГКОВА.

В СКВЕРИКУ напроти хімічного факультету встановлено бюст О. М. Ляпунова. Розкажіть будь ласка, про цього вченого, про його основні роботи, про його зв'язок з нашим університетом.

К. МІЩИНСЬКИЙ, В. ГОРОДІВСЬКА.

В опублікованій нижче статті про це і розповідається.

ВЕЛИКИЙ ВЧЕНИЙ

ПИТАННЯ про сталість руху — одна з важливих питань теоретичної механіки. Над його вирішенням працювали крупні вчені протягом декількох сторіч. Однак, найбільш загальне вирішення було знайдено професором Одеського університету Олександром Михайловичем Ляпуновим.

Багаторічний труд О. М. Ляпунова завершується створенням загальної теорії сталості руху, яка була доведена в його дослідженнях до досконалості і розвинута в ще більшому обсязі багатьма радянськими математиками і механіками.

Проблема сталості руху стала особливо важливою в наш час у зв'язку з здійсненням космічних польотів.

До загальної теорії сталості руху О. М. Ляпунов прийшов не зразу. Закінчивши в 1880 році Петербурзький університет, молодий вчений звернувся до свого вчителя — всесвітньо відомого П. Л. Чебишева з проханням дати йому тему магістерської дисертації.

Відомо, що з часу І. Ньютона небесне тіло, яке обертається навколо осі і перебуває під впливом власного тяжіння, і центробіжної сили, що розвивається в результаті осьового обертання, яка праг-

не відштовхувати речовину від осі обертання, приймає не сферичну, а еліпсоїдальну форму. Таку форму має Земля і майже всі планети сонячної системи. Вони сплюснуті вздовж осі обертання і здуті біля екватора. П. Л. Чебишев і запропонував Ляпунову дослідити, що відбудеться з таким обертаючим тілом, якщо швидкість обертання буде збільшуватись.

Це завдання і було вирішене О. М. Ляпуновим.

Тим часом знаменитий французький математик і механік А. Пуанкаре займався дослідженнями цієї ж проблеми. Він висловив гіпотезу про те, що еліпсоїдальна фігура небесного тіла при збільшенні швидкості обертання стає грушовидною і розділяється на два тіла. Англійський вчений Дж. Дарвін (син біолога Ч. Дарвіна) на цій підставі і на підставі власних обчислень, прийшов до висновку, що саме такий шлях пройшла в своєму розвитку Земля.

Мільйони років тому, за твердженням Дж. Дарвіна, Земля обер-

талась значно швидше, ніж тепер, а саме один її оберт здійснювався за 5—6 годин. Ось тоді і набула Земля грушовидної форми і від неї «відлущувався» під впливом центробіжної сили Місяць. Потім, під впливом так званих припливних сил Земля і Місяць віддалились один від одного. Так виникла космогонічна теорія Дарвіна виникнення Місяця.

Однак, для того, щоб такий процес був можливим, треба було, щоб грушовидна фігура небесного тіла, що обертається, була сталою, тобто зберігалась би протягом більш чи менш тривалого часу. О. М. Ляпунов, спираючись на створену ним теорію сталості, довів, зі всією математичною суворістю, що грушовидна фігура нестійка і що теорія Дарвіна помилкова. Він прямо вказав на математичну помилку Пуанкаре і Дарвіна.

Після захисту магістерської дисертації О. М. Ляпунов протягом майже 15 років був професором Харківського університету. Там він створив свою знамениту за-

галъну теорію сталості руху і вніс істотний вклад в теорію ймовірності. Будучи обраним до Академії, він переїхав в 1902 році до Петербурга. Наступні 15 років життя були присвячені остаточно-му вирішенню проблеми Чебишева.

До Одеси О. М. Ляпунов переїхав в 1917 році і був запрошений до університету, де він читав лекції з теорії фігур рівноваги небесних тіл, що обертаються.

Переїзд О. М. Ляпунова до Одеси з Петрограда був пов'язаний в значній мірі з хворобою його дружини — Наталії Рафаїлівни Сеченової, дочки Р. М. Сеченова, брата відомого фізіолога І. М. Сеченова. В Одеському університеті на той час працював і молодший брат О. М. Ляпунова — Борис (потім також академік, спеціаліст в галузі слов'янської філології).

Однак, одеський період життя О. М. Ляпунова не довгий. Його дружина — бризький друг і соратник — померла в жовтні 1918 року. І Олександр Михайлович

не надовго пережив її. Подружжя поховане в одній могилі. В цьому році минуло 50 років від дня смерті великого вченого.

О. М. Ляпунова його сучасники та учні знали не тільки як великого вченого, але й як чудову людину. Він був улюбленим племінником І. М. Сеченова — великого друга і однодумця М. Г. Чернишевського. Під впливом ідей Чернишевського і складався світогляд О. М. Ляпунова. Велика дружба зв'язувала О. М. Ляпунова і з його двоюрідним племінником, потім знаменитим теоретиком кораблебудування Героем Соціалістичної Праці академіком А. Н. Криловим. Молодого Крилова — курсанта морехідного училища — О. М. Ляпунов навчав тонким методам математичного аналізу.

Учень О. М. Ляпунова В. А. Стеклов сказав про свого вчителя: «Парфразуючи вірші Некрасова, написані на схожого з Олександром Михайловичем за внутрішнім змістом М. О. Добролюбова, можна сказати, що «все качества духовной красоты совмещены в нем были благодатно» і російська земля може пишатися таким сином».

Професор В. ЦЕСЕВИЧ.

ПРО ВИЩУ ШКОЛУ

В **НИНІШНЬОМУ** році вийшла книга професора С. І. Зінов'єва «Учебный процесс в советской высшей школе». Автор першим спробував узагальнити досвід і визначити основні принципи організації навчального процесу у вищій школі. Як одне ціле розглядає він проблему вищої освіти і науки.

В декількох главах автор висвітлює питання спеціалізації

вищої освіти, системи навчання в дореволюційній Росії, дає аналіз системи навчання в СРСР.

Автор проводить думку про те, що успіх роботи вищого навчального закладу залежить від поєднання живих знань з навчально-дослідною роботою. Говориться в книзі про значення самостійної роботи студентів, детально висвітлюється значення лекції в навчальному

процесі. Детально висвітлені в книзі роль і значення курсових і дипломних робіт, лабораторних занять. Викладається досвід роботи багатьох вищих навчальних закладів.

Спеціальну главу присвячено іспитам і залікам. Наводяться різні форми і засоби проведення іспитів. Відводиться місце і проблемі заочного навчання, історії його розвитку. Інтересно викладені в книзі питання виробничої практики студентів, її організації і змісту, розкрито

її виховне значення. Йде мова також і про програмоване навчання та про окремі методи викладання.

Професор С. І. Зінов'єв в своїй праці висвітлив і ряд питань теорії навчання та виховання у вищій школі.

Книга легко і з інтересом читається, вона, безумовно, буде корисною для всіх, хто працює і вчиться у вищій школі.

В. ТЕРЛЕЦЬКА,
завідуюча бібліографічним відділом наукової бібліотеки.

НА 6000 ОСІБ

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ проект багатоповерхового будинку розробили московські архітектори Центрального науково-дослідного й проектного інституту навчальних будов. В одному такому будинку зможе жити 6 тисяч осіб.

Економісти інституту підрахували, що на будівництво такої споруди і її подальшу експлуатацію витратиться коштів набагато менше, ніж на сучасні «низькорослі» будинки з такою ж кількістю мешканців.

За проектом в будинку передбачено мати одно-, дво- і трикімнатні квартири. В жилих приміщеннях — вбудовані меблі, музикальний комбайн з радіоприймачем, телевізором, магніфоном. Господарки залишаться задоволені обладнанням кухні — тут будуть електрична плита, холодильник, мийка і шафа для сушки і зберігання посуду. На першому поверсі будинку і далі через кожен 28 поверхів розмістяться кафе, буфети, клубні приміщення, кімнати відпочинку. Поруч з будинком знаходитиметься громадський центр, дошкільний комбінат на 650 дітей, школа-десятирічка на 1200 учнів, при якій буде інтернат на 300 місць. Тут же планується мати зимовий сад і критий плавальний басейн.

Автори проекту передбачають, що такі будинки доцільно споруджувати по шість-вісім поблизу один від одного. Це дасть змогу краще забезпечити мешканців побутовими послугами.

На знімку: макет нового багатоповерхового жилого будинку.

Фото Р. АЛФІМОВА.

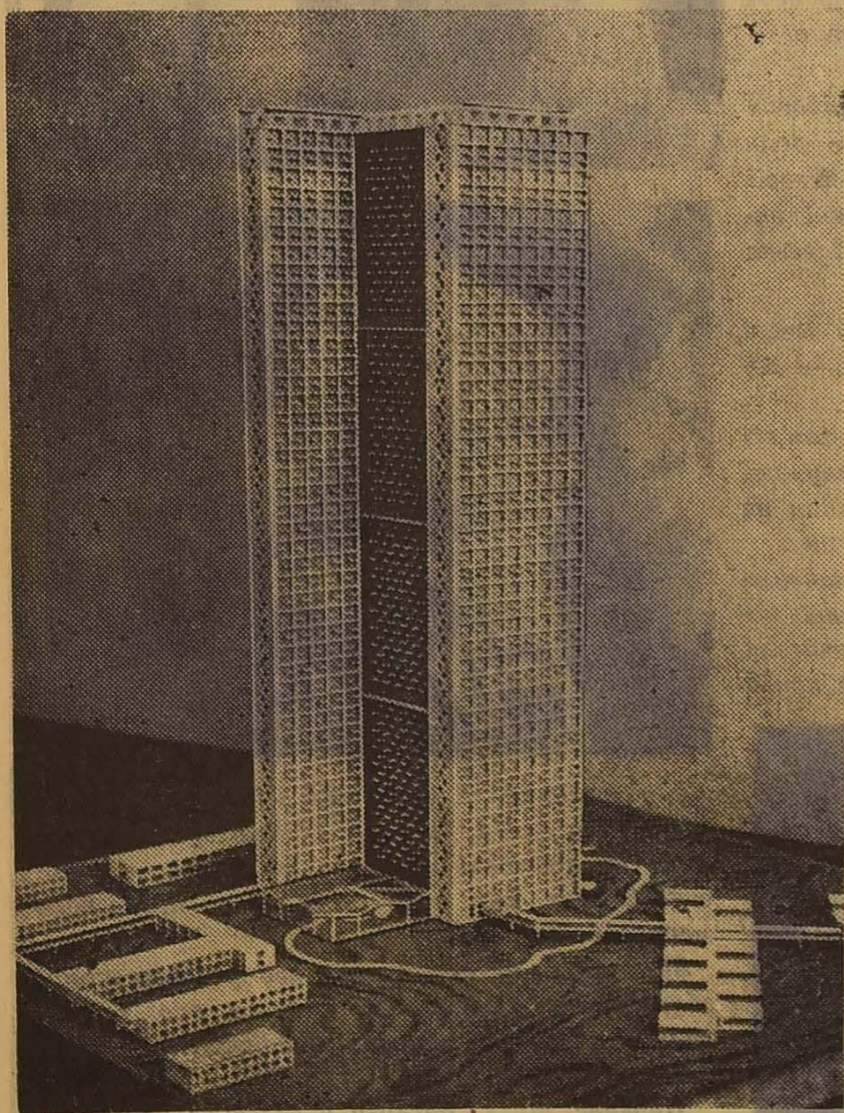
ДЕЛЬФІН НА ПЛЯЖІ

НЕЩОДАВНО мені довелося на деякий час зупинитися в Євпаторії. Велику радість мешканцям приносить дельфін, який жив на пляжі.

Дельфін дозволяє гладити себе по голові, ловив на льоту дрібну рибку, яку йому кидали з причалу, любив фотографуватися з пляжниками.

Коли були великі хвилі і сильний вітер мів по березі маси піску, дельфін йшов у море, а коли ставало тихо, — обов'язково повертався.

Текст і фото А. ЦІТРОНА, студента-заочника четвертого курсу біофаку.

ДОПІТЛИВИХ

Колектив кафедри педагогіки висловлює співчуття співробітникам кафедри тов. Притулі М. І. з приводу важкої втрати — смерті дружини.